

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.

SECȚIA A DOUA

CAUZA COSOVAN v. REPUBLICA MOLDOVA (nr. 2)

(Cererea nr. 36013/13)

HOTĂRÂRE

Articolul 6 § 2 • Presumția de nevinovăție • Confiscarea specială a mijloacelor bănești din motivul stabilirii indisputabile a originii ilicite a acestora, după încetarea urmăririi penale în temeiul intervenirii termenului de prescripție • În conformitate cu dreptul intern, confiscarea specială constituie o măsură de siguranță care pare a fi îndreptată mai degrabă împotriva unui bun, decât împotriva unei persoane, și care urmărește să împiedice utilizarea activelor rezultate din acțiuni ilicite • Aplicarea măsurii confiscării speciale nu echivalează cu o pedeapsă penală și nu necesită condamnarea persoanei ori exprimarea unei opinii cu privire la vinovăția pentru comiterea infracțiunii • Argumentele din actul de confiscare, în cazul unei interpretări corecte a dreptului intern și citite în contextul actului în ansamblul său, nu ar putea fi în mod rezonabil înțelese ca o confirmare a vinovăției, în sensul prevăzut de legea penală.

Elaborat de către Grefă. Nu este obligatoriu pentru Curte.

STRASBOURG

8 octombrie 2024

DEFINITIVĂ
08/01/2025

Această hotărâre a devenit definitivă în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție.
Ea poate suferi modificări de formă.

În cauza Cosovan v. Republica Moldova (nr. 2),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-o Cameră formată din:

Arnfinn Bårdsen, *Președinte*,
Pauliine Koskelo,
Saadet Yüksel,
Lorraine Schembri Orland,
Frédéric Krenc,
Diana Sârcu,
Davor Derenčinović, *judcători*,

și Hasan Bakırcı, *Grefier al Secției*,

Având în vedere:

cererea (nr. 36013/13) *versus* Republica Moldova, depusă la Curte în baza Articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către un cetățean moldovean, dl Serghei Cosovan („reclamantul”), la 26 aprilie 2013;

faptul că reclamantul a decedat la 25 martie 2021, iar soția sa, dna Elena Cosovan, și-a exprimat dorința de a continua procedura în fața Curții;

decizia de a comunica Guvernului Republicii Moldova („Guvernul”) plângerile formulate în baza Articolului 6 §§ 1 și 2 din Convenție, și de a declara inadmisibil restul cererii;

observațiile părților;

Deliberând în secret la 10 septembrie 2024,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cauza se referă la confiscarea unor mijloace bănești care aparțineau reclamantului, în pofida încetării urmăririi penale în privința lui din motivul intervenirii termenului de prescripție. Reclamantul s-a plâns de încălcarea drepturilor sale prevăzute de Articolul 6 §§ 1 și 2 din Convenție.

ÎN FAPT

2. Reclamantul s-a născut în anul 1971 și a locuit în Chișinău. El a fost reprezentat de către dl I. Cerga, avocat în Chișinău.

3. Guvernul a fost reprezentat de către Agentul său, dl O. Rotari.

4. Circumstanțele cauzei pot fi rezumate după cum urmează.

5. La 15 ianuarie 2007, în urma numeroaselor plângeri depuse de către Primăria mun. Chișinău, în privința reclamantului a fost pornită urmărirea penală pe faptul comiterii infracțiunii de practicare ilegală a activității de întreprinzător. Potrivit acușării, reclamantul, în calitatea sa de director al companiei V.G., a fost suspectat de organizarea unei parări publice în

perioada aprilie-noiembrie 2006, fără a dispune de autorizațiile necesare și fără a plăti taxele corespunzătoare.

6. Pe parcursul investigațiilor, autoritatea fiscală, în baza documentelor ridicate de la fața locului, a stabilit că venitul obținut din activitatea parcării pentru perioada supusă investigației a constituit 116.428 de lei (echivalentul a 7.080 de euro). Investigațiile au indicat și faptul că reclamantul conducea compania V.G. și că aceasta, începând cu luna decembrie 2004, omisese să prezinte declarațiile fiscale, motiv pentru care fusese inclusă în lista entităților „delincvente”.

7. La 27 iunie 2011, în urma cererii depuse de către reclamant, procurorul responsabil de caz a decis să înceteze urmărirea penală, din motivul intervenirii termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală. Ordonanța de încetare a urmăririi penale prevede următoarele:

„Urmărirea penală a fost pornită la 15 ianuarie 2007 pe faptul [practicării ilegale a activității de întreținător] de către [reclamant].

Potrivit materialelor cauzei penale, ... la 1 aprilie 2006, compania F. a semnat un contract de arendă a unui lot de pământ cu compania V.G., reprezentată de către directorul său, [reclamantul], pentru a fi folosit ca o parcare pentru automobile. Din acel moment, [reclamantul] ... a organizat ilegal funcționarea unei parcări auto pe porțiunea de teren indicată în contract, fără a avea aparat de casă și fără autorizațiile necesare, încasând mijloace bănești în numerar în sumă de 116.428 de lei. ...

În cadrul urmăririi penale au fost administrate suficiente probe care confirmă bănuială adusă [reclamantului], și anume: [depozițiile a zece martori], ... trei registre de evidență a automobilelor parcate, ridicate de la fața locului, care indicau asupra [funcționării parcării auto], ... [răspunsurile primite de la autoritatea fiscală], potrivit cărora compania V.G. figurează în lista entităților delincvente, iar veniturile încasate din funcționarea parcării în perioada 1 aprilie – 1 noiembrie 2006 constituie 116.428 de lei.

La 23 iunie 2011 [reclamantul] a solicitat încetarea urmăririi penale în legătură cu survenirea termenului de prescripție. ... Analizând probele administrate în cadrul urmăririi penale, consider că urmărirea penală în privința [reclamantului] urmează a fi încetată, din motivul expirării termenului de prescripție.

Totodată, se constată că mijloacele bănești în sumă de 116.428 de lei au fost obținute de către [reclamant] în rezultatul săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 241 alin. (2) lit. e) și f) din Codul penal, ca urmare a organizării funcționării și administrării parcării neautorizate.

Conform art. 285 alin. (6) pct. 3 din Codul de procedură penală, la încetarea urmăririi penale, procurorul, dacă este cazul, dispune și măsurile necesare pentru aplicarea măsurilor de siguranță. Potrivit art. 98 alin. (2) lit. d) din Codul penal, confiscarea specială este o măsura de siguranță. ...

În condițiile în care organul de urmărire penală nu a identificat și nu a ridicat banii propriu-ziși dobândiți ca rezultat al săvârșirii infracțiunii, se impune, în conformitate cu art. 106 alin. (1) și alin. (2) lit. a) din Codul penal, confiscarea specială, adică trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a contravalorii acestor bani în sumă totală de 116.428 de lei, care urmează a fi încasați de la bănuît [reclamant].

... Din motivele indicate, ... dispun:

1. Încetarea, în baza art. 275 alin. (4) din Codul de procedură penală, a urmăririi penale pornite în baza art. 241 alin. (2) lit. e) și f) din Codul penal, pe faptul practicării ilegale a activității de întreprinzător de către [reclamant], din motivul intervenirii termenului de prescripție;

2. Confiscarea specială a contravalorii banilor rezultați din infracțiune, în sumă de 116.428 de lei, ce urmează a fi încasați de la [reclamant] ...”

8. Reclamantul a contestat ordonanța procurorului în partea privind confiscarea specială a contravalorii banilor și a argumentat, *inter alia*, că el nu-și recunoscuse niciodată vinovăția în raport cu infracțiunea imputată, iar acuzațiile penale aduse în privința lui nu fuseseră determinate de către o instanță judecătorească. De asemenea, el a menționat că lui nu i-au fost explicate prevederile legale referitoare la confiscarea specială. Prin urmare, măsura confiscării speciale nu putea fi aplicată în privința sa.

9. La 6 aprilie 2012, procurorul ierarhic superior a respins contestația reclamantului, reiterând motivele indicate de către procurorul responsabil de caz (a se vedea paragraful 7 de mai sus) și menționând:

„Organul de urmărire penală consideră că mijloacele bănești – 116.428 de lei, obținute în urma funcționării parcării neautorizate gestionate de către [reclamant], prezintă rezultatele activității infracționale și sunt pasibile de a fi supuse confiscării speciale, prin prisma art. 106 din Codul penal.

La 23 iunie 2011, [reclamantul] a depus o cerere prin care a solicitat încetarea urmăririi penale în legătură cu survenirea termenului de prescripție. La 27 iunie 2011, cauza penală a fost încetată în conformitate cu art. 275 alin. (1) pct. 4) din Codul de procedură penală. Încetarea urmăririi penale pe acest temei [este o încetare pe temei de nereabilitare].

Astfel, cererea persoanei prin care aceasta a acceptat aplicarea în privința sa a prescripției de tragere la răspundere penală din start denotă că aceasta a acceptat să renunțe la calea judecătorească de soluționare a cauzei penale și demonstrarea vinovăției.

Prin urmare, nereabilitarea este impusă de lege ca o condiție obligatorie la aplicarea prevederilor referitoare la termenele de prescripție.”

10. La 19 aprilie 2012, reclamantul a contestat la judecătorul de instrucție ordonanța procurorului prin care s-a dispus măsura confiscării, însă doar în partea referitoare la aplicarea confiscării speciale. Reclamantul a argumentat că procurorul nu i-a explicat că cererea de încetare a urmăririi penale pe motivul intervenirii termenului de prescripție este considerată de către organul de urmărire penală ca fiind o recunoaștere a vinovăției. Cu toate acestea, el a susținut că niciodată nu i-a fost atribuită vreo calitate procesuală, nu a fost recunoscut în calitate de bănuیت și nici nu a fost pus sub învinuire pentru infracțiunea imputată. În opinia reclamantului, prin concluziile procurorului că el ar fi fost vinovat de comiterea infracțiunii, lui i s-au încălcat dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție. De asemenea, reclamantul a opinat că el nu și-a recunoscut vinovăția și, prin urmare, procurorul nu era în drept să aplice măsura confiscării speciale, care

devine incidentă doar dacă existența infracțiunii și personalitatea infractorului au fost stabilite de către o instanță judecătorească. În cele din urmă, reclamantul a menționat că măsura confiscării speciale a fost pusă în executare.

11. La 15 ianuarie 2013, judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a respins plângerea reclamantului. Instanța de judecată a indicat următoarele argumente:

„În cadrul urmăririi penale au fost administrate probe utile și pertinente, care confirmă bănuiala adusă [reclamantului], și anume: [depozițiile a zece martori], ... trei registre de evidență a automobilelor parcate, ridicate de la fața locului, care indicau asupra [funcționării parcării auto], ... [răspunsurile primite de la autoritatea fiscală], potrivit cărora compania V.G. figurează în lista delincvenților, iar veniturile încasate din funcționarea parcării în perioada 1 aprilie – 1 noiembrie 2006 constituie 116.428 de lei.

La 23 iunie 2011, [reclamantul] a depus o cerere prin care a solicitat încetarea urmăririi penale în legătură cu survenirea termenului de prescripție. În cadrul urmăririi penale ... s-a stabilit că [reclamantul] nu poate fi tras la răspundere penală, deoarece ... a expirat termenul de prescripție ... Totodată, se constată că mijloacele bănești în sumă de 116.428 de lei au fost obținute de către [reclamant] în rezultatul săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 241 alin. (2) lit. e) și f) din Codul penal, ca urmare a organizării funcționării și administrării parcării neautorizate. Conform art. 285 alin. (6) pct. 3 din Codul de procedură penală, la încetarea urmăririi penale, procurorul, dacă este cazul, dispune și măsurile necesare pentru aplicarea măsurilor de siguranță ... [cum ar fi confiscarea specială].

Astfel, instanța de judecată conchide că ordonanța procurorului este motivată, cu aprecierea probelor administrate, iar [reclamantul] nu a invocat vreun temei legal, care ar conduce la declararea nulității ordonanței procurorului din 27 iunie 2011 ...

La 28 februarie 2008 [reclamantul] a fost recunoscut în calitate de bănuیت, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuیت fiindu-i adusă la cunoștință în prezența apărătorului ales, bănuitul refuzând să facă declarații. La 23 iunie 2011, [reclamantul] a depus o cerere prin care a solicitat încetarea urmăririi penale în legătură cu survenirea termenului de prescripție... ... La 27 iunie 2011 cauza penală [a fost încetată și s-a dispus confiscarea specială] ...

[Reclamantul] nu a contestat ordonanța procurorului în partea referitoare la încetarea urmăririi penale. ... Plângerea sa privind [deficiențele procedurale] nu corespunde materialelor cauzei, acțiunile corespunzătoare fiind efectuate cu participarea apărătorului, care este avocat licențiat. Din acest motiv, încetarea urmăririi penale ... pe motivul expirării termenului de prescripție a avut loc cu exprimarea consimțământului reclamantului și în corespundere cu prevederile art. 275 alin. (4) și art. 285 din Codul de procedură penală. La încetarea urmăririi penale, procurorul era în drept să adopte măsuri de siguranță ... [inclusiv confiscarea specială].

Pe parcursul urmăririi penale s-a stabilit [a se vedea *supra* rezumatul celor constatate] și că mijloacele bănești în sumă de 116.428 de lei au fost obținute de către [reclamant] în rezultatul săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 241 alin. (2) lit. e) și f) din Codul penal, ca urmare a organizării funcționării și administrării parcării neautorizate. [Reclamantul] nu a contestat niciuna din aceste concluzii ale procurorului. Aceste circumstanțe nu au fost negate în instanță nici de către reclamant, nici de către apărătorul său. Cu toate că nu a fost stabilită o pedeapsă penală, în privința persoanei

fizice poate fi dispusă măsura confiscării speciale în situația în care venitul obținut rezultă din fapta săvârșită, care este prevăzută de Codul penal, în cazul dat de art. 241 alin. (2) lit. e) și f) din respectivul cod, [în respectiva cauză] rezultatul faptei fiind mijloacele bănești în sumă de 116.428 de lei, care au fost obținute ca urmare a practicării ilegale a activității de întreprinzător.

Având în vedere aceste circumstanțe, instanța de judecată concluzionează că, în lipsa unor interdicții legale și în prezența unor împuterniciri [necesare]”, ... procurorul a aplicat corect art. 106 din Codul penal și a dispus măsura confiscării speciale [a sumei de 116.428 de lei], care a fost obținută ca urmare a practicării ilegale a activității de întreprinzător.”

12. Guvernul a prezentat Curții dosarul penal integral. Suplimentar la circumstanțele expuse mai sus, dosarul penal conținea numeroase scrisori, decizii și rapoarte ale administrației publice locale privind amplasarea ilegală a mai multor parcări auto în diferite zone ale orașului, inclusiv parcare auto administrată de către reclamant; nenumărate rapoarte de la poliție; decizia proprietarului companiei V.G. prin care îl autorizează pe reclamant să acționeze în calitate de administrator; depozițiile a zece martori, inclusiv a proprietarului companiei V.G., care s-a referit la transferul informal al companiei în proprietatea reclamantului și declarațiile a cinci angajați din cadrul serviciului de pază al parcării auto, care au relatat că reclamantul era persoana care a beneficiat de întregul venit obținut din activitatea parcării; declarațiile reclamantului din 28 februarie 2008, atunci când a fost audiat în calitate de bănuț, refuzând să facă declarații; cererea din 21 octombrie 2009, depusă de către apărătorul reclamantului, prin care solicită încetarea urmăririi penale pe temeiul intervenirii termenului de prescripție; cererea din 23 iunie 2011 semnată de către reclamant, prin care, de asemenea, se solicita încetarea urmăririi penale din motivul expirării termenului de prescripție.

CADRUL LEGAL NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL RELEVANT

I. LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ

13. La momentul producerii evenimentelor în prezenta cauză, prevederile relevante din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, aveau următorul conținut:

Articolul 23. Asigurarea drepturilor victimei în urma infracțiunilor, abuzurilor de serviciu și erorilor judiciare

„(3) Persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.”

Articolul 275. Circumstanțele care exclud urmărirea penală

„Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:

... 4) a intervenit termenul de prescripție sau amnistia; ...”

Articolul 285. Încetarea urmăririi penale

„(1) Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile prevăzute în art. 275, precum și în cazul în care se constată că:

... 2) există cel puțin una dintre cauzele sau unul dintre cazurile prevăzute la art. 35 și 53 din Codul penal; ...

(6) La încetarea urmăririi penale, procurorul, dacă este cazul, ia totodată măsurile necesare pentru:

... 3) aplicarea măsurilor de siguranță; ...

(6¹) Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia.”

Articolul 397. Alte chestiuni care trebuie soluționate în dispozitivul sentinței

„Dispozitivul sentinței de condamnare, precum și al celei de achitare sau de încetare a procesului penal ... trebuie să mai cuprindă:

2) hotărârea cu privire la confiscarea specială; ...”

14. La momentul producerii evenimentelor din prezenta cauză, prevederile relevante din Codul penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 895 din 18 aprilie 2002, aveau următorul conținut:

Articolul 14. Noțiunea de infracțiune

„(1) Infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală.

Articolul 53. Liberarea de răspundere penală

„Persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile:

...

(g) prescripției de tragere la răspundere penală.”

Articolul 62. Categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice

„(1) Persoanelor fizice care au săvârșit infracțiuni li se pot aplica următoarele pedepse:

a) amendă;

b) privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate;

- c) retragere a gradului militar sau special, a unui titlu special, a gradului de calificare (clasificare) și a distincțiilor de stat;
- d) munca neremunerată în folosul comunității;
- [litera e) („arest”) abrogată din 13 mai 2008]
- f) închisoare;
- g) detențiune pe viață.”

CAPITOLUL X. Măsurile de siguranță

Articolul 98. Scopul și tipurile măsurilor de siguranță

„(1) Măsurile de siguranță au drept scop înlăturarea unui pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală.

(2) Măsurile de siguranță sunt:

- a) măsurile de constrângere cu caracter medical;
- b) măsurile de constrângere cu caracter educativ;
- c) expulzarea;
- d) confiscarea specială.”

Articolul 106. Confiscarea specială

„(1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor utilizate la săvârșirea infracțiunilor sau rezultate din infracțiuni. În cazul în care bunurile utilizate la săvârșirea infracțiunilor sau rezultate din infracțiuni nu mai există, sau nu se găsesc se confiscă contravaloarea acestora.

(2) Sunt supuse confiscării speciale bunurile:

- a) rezultate din fapta prevăzută de prezentul cod, precum și orice venituri de la aceste bunuri, cu excepția bunurilor și veniturilor care urmează a fi restituite proprietarului legal;
- b) folosite sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni, dacă sunt ale infractorului;
- c) date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor;
- d) dobândite prin săvârșirea infracțiunii, dacă nu urmează a fi restituite persoanei vătămate sau nu sunt destinate pentru despăgubirea acesteia;
- e) deținute contrar dispozițiilor legale;
- f) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile de la aceste bunuri;
- g) folosite sau destinate pentru finanțarea terorismului.

(2¹) Dacă bunurile rezultate sau dobândite prin săvârșirea infracțiunii și veniturile de la aceste bunuri au fost comasate cu bunurile dobândite legal, se confiscă acea parte din bunuri sau contravaloarea acestora care corespunde valorii bunurilor rezultate sau dobândite prin săvârșirea infracțiunii și a veniturilor de la aceste bunuri.

(3) Confiscarea specială se aplică persoanelor care au comis fapte prevăzute de prezentul cod. Pot fi supuse confiscării speciale și bunurile menționate la alin. (2), dar

care aparțin altor persoane și care le-au acceptat știind despre dobândirea ilegală a acestor bunuri.

(4) Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală.

Articolul 241. Practicarea ilegală a activității de întreprinzător

(1) Practicarea ilegală a activității de întreprinzător, soldată cu obținerea unui profit în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de până la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 200 de ore ...

(2) Aceeași acțiune săvârșită:

... (e) în proporții deosebit de mari;

(f) care au generat un profit în proporții deosebit de mari....

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 până la 1000 unități convenționale sau cu închisoare pe un termen de până la 2 ani ...

[Potrivit art. 126 din Codul penal, sintagma „proporții deosebit de mari” se referă la bunurile a căror valoare depășește 5.000 de unități convenționale, care, la momentul producerii evenimentelor, constituia 100.000 de lei (echivalentul a 5.900 de euro)]”

15. După mai multe amendamente operate în anii 2012 și 2016, art. 106 din Codul penal al Republicii Moldova actualmente prevede următoarele:

Articolul 106. Confiscarea specială

„(1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin. (2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora.

(2) Sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare):

a) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni;

b) rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri din valorificarea acestor bunuri;

c) date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor;

[litera d) abrogată din 06 mai 2016]

e) deținute contrar dispozițiilor legale;

f) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile de la aceste bunuri;

g) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

(2¹) Dacă bunurile rezultate din infracțiuni și veniturile de la aceste bunuri au fost comasate cu bunurile dobândite legal, se confiscă acea parte din bunuri sau contravaloarea acestora care corespunde valorii bunurilor rezultate din infracțiuni și a veniturilor de la aceste bunuri.

(3) Dacă bunurile menționate la alin. (2) lit. a) și b) aparțin sau au fost transferate oneros unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau

originea bunurilor, se confiscă contravaloarea acestora. Dacă bunurile respective au fost transferate cu titlu gratuit unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea acestora, bunurile se confiscă.

(4) Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală.”

II. LEGISLAȚIA ȘI PRACTICA INTERNAȚIONALĂ

16. Recomandările Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI), intitulate „Standardele internaționale privind combaterea spălării banilor, a finanțării terorismului și a proliferării” includ: recomandarea nr. 4, potrivit căreia statele pot avea în vedere adoptarea de măsuri care să permită confiscarea fără a avea o condamnare penală, „în măsura în care o astfel de cerință este în conformitate cu principiile de drept interne”; și recomandarea nr. 38, care îndeamnă statele să asigure posibilitatea de a răspunde la cererile formulate pe baza procedurilor de confiscare nebazate pe condamnare și a măsurilor asiguratorii, cu excepția cazului în care acest lucru nu este conform cu principiile fundamentale ale legislației naționale.

17. Cel de-al cincilea raport de evaluare reciprocă întocmit de către Comitetul de experți ai Consiliului Europei în domeniul măsurilor de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului (MONEYVAL), la capitolul „Măsurile de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului în Republica Moldova”, elaborat în anul 2019 (MONEYVAL(2019)6), conține în partea relevantă următoarele:

„Confiscarea specială

250. Confiscarea specială este definită ca o măsură de siguranță destinată să înlăture pericolul rezultat din săvârșirea unei infracțiuni și, de asemenea, să prevină comiterea unor fapte penale. Potrivit procurorilor, confiscarea specială, de regulă, se dispune de către instanța de judecată în cazul pronunțării unei sentințe de condamnare. Cu toate acestea, măsura confiscării speciale poate fi aplicată chiar și în cazurile în care instanța judecătorească hotărăște încetarea procesului din motive întemeiate (i.e. în cazul amnistiei sau decesului inculpatului) sau în cazul în care răspunderea penală a fost înlocuită cu răspunderea civilă, cu aplicarea sancțiunii civile corespunzătoare. Confiscarea este considerată a fi o măsură „în rem”, prin urmare, nu este supusă termenului de prescripție ...”

ÎN DREPT

I. CONSIDERAȚII PRELIMINARE

18. Curtea notează de la început că reclamantul a decedat după depunerea cererii și că soția lui și-a exprimat dorința de a continua procedura în fața Curții. Curtea nu vede niciun motiv pentru care soția reclamantului, care este o rudă apropiată, nu ar putea menține cererea în numele lui (a se compara și cu *David v. Moldova*, nr. 41578/05, § 28, 27

noiembrie 2007). Totuși, din motive de conveniență, în textul hotărârii noțiunea de „reclamant” se va referi în continuare la dl Serghei Cosovan, chiar dacă acum dna Elena Cosovan este considerată ca având statutul de reclamant în fața Curții (a se compara și cu *Isayeva v. Azerbaidjan*, nr. 36229/11, § 62, 25 iunie 2015).

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 DIN CONVENȚIE

19. Reclamantul s-a plâns că procesul în privința sa nu fusese echitabil, deoarece lui i s-a aplicat o pedeapsă penală sub formă de confiscare, în lipsa unui proces echitabil în instanța de judecată. El s-a bazat pe Articolul 6 § 1 din Convenție. În același timp, făcând referire la Articolul 6 § 2 din Convenție, el s-a plâns de faptul că măsura confiscării speciale, care în echivala cu o pedeapsă penală, fusese aplicată cu încălcarea prezumției de nevinovăție. Având competența de a oferi o calificare juridică faptelor în cauzele pe care le examinează, Curtea consideră că această cerere trebuie examinată exclusiv prin prisma Articolului 6 § 2 din Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.”

A. Admisibilitatea

20. Curtea notează că reclamantul a avut calitatea procesuală de bănuț și, prin urmare, a fost „acuzat” în sensul Articolului 6 § 2 din Convenție (a se vedea, *inter alia*, *Stirmanov v. Rusia*, nr. 31816/08, § 39, 29 ianuarie 2019) până în momentul încetării urmăririi penale în privința sa. La determinarea faptului dacă Articolul 6 § 2 este aplicabil măsurii de confiscare aplicate reclamantului, Curtea reiterează că, ori de câte ori problema aplicabilității Articolului 6 § 2 apare în cadrul unei proceduri ulterioare, reclamantul trebuie să demonstreze existența unei legături, astfel cum se menționează mai sus, între procedurile penale încheiate și procedurile ulterioare. O astfel de legătură este posibil să fie prezentă, de exemplu, în cazul în care procedurile ulterioare necesită examinarea rezultatului procesului penal anterior și, în special, dacă acestea obligă instanța să analizeze sentința penală, să facă vreun comentariu sau evaluare a probelor din dosarul penal, să aprecieze participarea reclamantului la unele sau toate evenimentele care au condus la acuzația penală, ori să comenteze cu privire la indiciile existente ale posibilei vinovății a reclamantului (*Allen v. Regatul Unit* [MC], nr. 25424/09, § 104, CEDO 2013, și *Nealon și Hallam v. Regatul Unit* [MC], nr. 32483/19 și 35049/19, § 122, 11 iunie 2024). În prezenta cauză, măsura confiscării speciale împotriva reclamantului a fost aplicată prin ordonanța procurorului privind încetarea urmăririi penale, fiind dispusă imediat după această decizie și făcându-se referire la probele administrate la

faza de urmărire penală. Din acest considerent, Curtea consideră că există o legătură suficientă între procesul penal și măsura respectivă de confiscare, în privința reclamantului fiind aplicabil Articolul 6 § 2 din Convenție (a se vedea, în contrast, *Gogitidze și alții v. Georgia*, nr. 36862/05, §§ 124-27, 12 mai 2015).

21. Prin urmare, Curtea constată că plângerea nu este în mod vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 (a) din Convenție. În continuare, ea constată că plângerea nu este inadmisibilă din niciun alt motiv. Respectiv, plângerea trebuie declară admisibilă.

B. Fondul

1. Argumentele părților

(a) Argumentele reclamantului

22. Reclamantul a susținut că nu și-a recunoscut niciodată vinovăția și că urmărirea penală a fost încetată din motivul intervenirii termenului de prescripție la „inițiativa exclusivă” a organului de urmărire penală. De asemenea, potrivit reclamantului, calitatea sa procesuală de bănuit a expirat în temeiul legii în anul 2008, el nu a fost pus vreodată sub învinuire și nu a avut nicio calitate procesuală atunci când procedurile au fost încetate în anul 2011.

23. Reclamantul a susținut că, în conformitate cu dreptul național, procurorul nu poate dispune confiscarea bunurilor persoanelor care nu au calitate procesuală într-o cauză penală și care nu au fost condamnate definitiv. El a susținut că procurorul și-a asumat atribuțiile unei instanțe judecătorești și a considerat în mod independent că era vinovat, dispunând confiscarea bunurilor sale. Reclamantul a tratat măsura confiscării drept o pedeapsă penală, făcând trimitere la cauza *Welch v. Regatul Unit* (9 februarie 1995, Seria A nr. 307-A). Dreptul său la prezumția de nevinovăție a fost încălcat, deoarece prin ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale i s-ar fi constatat vinovăția, în pofida lipsei oricărei calități procesuale a reclamantului.

(b) Argumentele Guvernului

24. Guvernul a susținut că, în conformitate cu dreptul intern, un procuror care a încetat urmărirea penală este îndreptățit să dispună măsuri de siguranță precum confiscarea specială [art. 285 alin. (6) pct. (3) din Codul de procedură penală]. Guvernul a susținut că confiscarea specială era o măsură de siguranță, și nu o pedeapsă penală. El a menționat că atât cadrul normativ intern în vigoare în acea perioadă, cât și recomandările GAFI permiteau confiscarea specială în absența unei condamnări. Guvernul a mai opinat că încetarea urmăririi penale pe temeiul intervenirii termenului de prescripție și eliberarea implicită de răspundere penală pe acest motiv nu

reprezintă un obstacol pentru confiscarea bunurilor rezultate din comiterea infracțiunii respective (art. 106 alin. (4) din Codul penal).

25. Guvernul a susținut, de asemenea, că urmărirea penală s-a referit la activitatea ilegală a unei parcuri auto administrate de către o companie în care reclamantul avea calitatea de administrator și care a adus un venit în mărime de 116.428 de lei pe perioada funcționării în lipsa autorizațiilor necesare. Încetarea urmăririi penale din motivul expirării termenului de prescripție și liberarea, în consecință, a reclamantului de răspundere penală au necesitat consimțământul acestuia, deoarece este un temei de nereabilitare. Guvernul a argumentat că, atunci când a fost de acord cu încetarea urmăririi penale împotriva sa din motivul intervenirii termenului de prescripție, reclamantul a acceptat că aceasta nu va avea ca efect reabilitarea și, prin urmare, implicit, și-a acceptat vinovăția. Guvernul a fost de acord că, după luna mai 2008, reclamantul nu a mai avut calitate procesuală în cauza penală, din motivul expirării termenului legal pentru care persoana poate avea calitatea de bănuț. Totuși, această situație nu a împiedicat continuarea anchetei sau încetarea ulterioară a acesteia pe temeiul că fapta este prescrisă. Guvernul a susținut că procedura a respectat cerințele Articolului 6 § 2 din Convenție și că reclamantul nu s-a plâns niciodată la nivel național de încetarea urmăririi penale anume din aceste motive sau de concluziile pe care procurorul le-a tras din probele colectate.

2. *Aprecierea Curții*

(a) **Obiectul cauzei**

26. În primul rând, Curtea constată că principala problemă a reclamantului se referă la confiscarea specială dispusă odată cu încetarea urmăririi penale pe temeiul expirării termenului de prescripție. În opinia reclamantului, confiscarea specială reprezintă o pedeapsă penală și nu ar fi putut fi impusă decât dacă vinovăția sa ar fi fost stabilită în mod legal de către o instanță judecătorească în urma unui proces echitabil.

27. Cu toate acestea, reclamantul nu are nicio problemă cu încetarea urmăririi penale pe motivul expirării termenului de prescripție, cu durata urmăririi penale sau cu faptul că dosarul nu a fost niciodată trimisă în judecată de către procuror. Susținerile reclamantului în fața Curții cu privire la lipsa consimțământului său la încetarea anchetei (a se vedea paragraful 22 de mai sus) sunt incompatibile cu poziția, observațiile și acțiunile sale la nivel național (a se vedea paragrafele 8 și 10 de mai sus) și cu materialele din dosarul penal prezentat de către Guvern, care nu au fost contestate de către reclamant (a se vedea paragraful 12 de mai sus).

28. Din aceste motive, Curtea este chemată să stabilească dacă aplicarea confiscării speciale în prezenta cauză a rezultat dintr-o afirmare implicită a vinovăției reclamantului sau a echivalat cu aceasta.

(b) Principii generale

29. Curtea reiterează faptul că prezumția de nevinovăție nu se aplică numai în contextul proceselor penale pendinte, ci, de asemenea, protejează persoanele în privința cărora procesele penale au fost încetate de a fi tratate de către funcționarii publici și de către autorități ca și cum ar fi, de fapt, vinovate de infracțiunea imputată (a se vedea *Bikas v. Germania*, nr. 76607/13, § 31, 25 ianuarie 2018, și *Allen*, pre-citată, § 94). Indiferent de natura procedurilor conexe ulterioare și indiferent dacă procesele penale s-au încheiat cu o achitare sau cu o încetare a urmăririi penale, deciziile și raționamentele instanțelor naționale sau ale altor autorități în cadrul acestor proceduri conexe ulterioare, atunci când sunt analizate în ansamblul lor și în contextul exercițiului pe care dreptul intern îl impune, vor încălca Articolul 6 § 2 din Convenție sub cel de-al doilea aspect al său în cazul în care acestea au echivalat cu imputarea răspunderii penale față de reclamant. Imputarea răspunderii penale față de o persoană presupune a reflecta o opinie conform căreia persoana respectivă este vinovată, în sensul legii penale, de comiterea unei infracțiuni, sugerând astfel că procedurile penale ar fi trebuit să fie soluționate în mod diferit. Această abordare reflectă faptul că, la nivel național, judecătorilor li se poate cere, în afara contextului unei acuzații penale, să examineze cauze care se referă la aceleași fapte ce anterior au fost constituit obiect al unei cauze penale care nu s-a soldat cu o condamnare. Protecția oferită de Articolul 6 § 2 sub cel de-al doilea aspect al său nu ar trebui interpretată astfel încât să împiedice instanțele naționale, în cadrul unor proceduri ulterioare – în care acestea exercită o funcție diferită de cea a judecătorului în procesul penal, în conformitate cu dispozițiile relevante din dreptul intern – să analizeze aceleași fapte care au fost soluționate în cadrul procedurii penale anterioare, cu condiția că, în acest fel, să nu tragă la răspundere penală persoana în cauză. În privința persoanei care a fost achitată sau față de care s-a încetat urmărirea penală rămân aplicabile prevederile normative naționale privind probele și standardul de probă, incidente în procedurile extra-penale (a se vedea *Nealon și Hallam*, pre-citate, §§ 168-169).

(c) Aplicarea principiilor sus-menționate în această cauză

30. Curtea notează că, în conformitate cu legislația moldovenească, confiscarea specială era o măsură de siguranță care putea fi dispusă chiar și atunci când răspunderea penală sau pedeapsa penală nu fusese stabilită (a se vedea paragrafele 13-14 de mai sus). Confiscarea specială nu a fost inclusă în lista pedepselor penale prevăzute de Codul penal (a se vedea art. 62 în paragraful 14 de mai sus). Cu toate acestea, aplicarea sa generală la „bunurile folosite la săvârșirea unei infracțiuni sau obținute ca urmare a comiterii unei infracțiuni” și, în special în cazul reclamantului, la bunurile „care rezultă dintr-o faptă interzisă de prezentul cod”, pare să depindă de

existența unei fapte ilicite [a se vedea art. 106 alin. (1) și (2) lit. (a) în paragraful 14 de mai sus]. Prin urmare, în opinia Curții, nu există nicio prevedere în legislația relevantă care să califice măsura confiscării drept pedeapsă (a se deosebi de *G.I.E.M. S.r.l. și alții v. Italia* [MC], nr. 1828/06 și altele 2, §§ 220-21, 28 iunie 2018). În plus, norme similare privind confiscarea – în care răspunderea penală a infractorului și prescripția erau irelevante în scopul confiscării și în care ordinele de confiscare acopereau, în general, bunuri care fuseseră dobândite prin activități ilegale – nu erau ceva neobișnuit în rândul statelor-membre ale Consiliului Europei la momentul evenimentelor (a se vedea analiza de drept comparat în *Silickienė v. Lituania*, nr. 20496/02, §§ 33-35, 10 aprilie 2012).

31. Pentru aprecierea naturii și a scopului măsurii de confiscare, Curtea ia act de argumentul Guvernului privind obligația de a se conforma recomandărilor GAFI referitoare la punerea în aplicare a confiscării fără condamnare pentru a combate spălarea banilor, finanțarea terorismului și a proliferării (a se vedea paragraful 24 de mai sus). O astfel de măsură poate fi aplicată terților care nu au fost implicați în niciun proces penal, persoanelor care au fost condamnate sau achitate, precum și persoanelor în privința cărora procedurile au fost încetate din motive care nu implică reabilitarea, cum ar fi expirarea termenului de prescripție. Deși nu este necesară o evaluare a gradului de vinovăție, aplicarea confiscării speciale poate depinde de o evaluare a legăturii dintre anumite fapte și bunurile care urmează a fi confiscate.

32. Curtea mai notează că autoritățile naționale s-au referit la art. 106 alin. (1) și (2) (a) din Codul penal atunci când au dispus confiscarea specială în privința reclamantului. Primul paragraf a definit confiscarea specială ca fiind confiscarea „bunurilor utilizate la comiterea unei infracțiuni sau obținute ca urmare a unei infracțiuni”, în timp ce al doilea paragraf enumeră diferite categorii de bunuri supuse confiscării (a se vedea paragraful 14 de mai sus). În cazul reclamantului, acestea erau bunuri „rezultate dintr-o faptă interzisă de prezentul cod”. Această dispoziție se referă mai degrabă la o faptă ilegală decât la o infracțiune ca atare, spre deosebire de dispoziția similară de la litera (d) a aceluiași alineat: „[bunuri] obținute prin *comiterea unei infracțiuni*”. Această distincție reflectă definiția infracțiunii la art. 14 din Codul penal, ca fiind o faptă săvârșită cu vinovăție. În cazul reclamantului, măsura a fost limitată la valoarea efectivă a îmbogățirii pe care el o obținuse din activitatea neautorizată, fără ca să afecteze alte venituri ale sale din orice altă perioadă [a se compara, de asemenea, cu *Ulemek v. Serbia* (dec.), nr. 41680/13, § 54, 2 februarie 2021, și în contrast cu *Welch*, pre-citată, § 33). Ordonanța prin care s-a dispus confiscarea a făcut obiectul executării în conformitate cu normele de executare a hotărârilor civile, care nu permiteau executarea prin încarcerare în cazul imposibilității efectuării plăților.

33. Astfel, prevederea legală pare să fie mai degrabă îndreptată împotriva unui bun decât împotriva unei persoane și este destinată să împiedice utilizarea bunurilor provenite dintr-o faptă ilicită, fiind comparabilă cu instituția confiscării civile *in rem*, nefiind afectată de expirarea termenului de prescripție (a se vedea, de asemenea, evaluarea MONEYVAL din paragraful 17 de mai sus; a se vedea *Ulemek v. Serbia* (dec.), pre-citată, § 50, și *Balsamo v. San Marino*, nr. 20319/17 și 21414/17, § 62, 8 octombrie 2019). Corespunzător, aplicarea măsurii confiscării ca atare nu echivala cu o pedeapsă și, de asemenea, nu impunea autorităților naționale, în baza dreptului intern, să declare reclamantul vinovat de o infracțiune (a se compara, de exemplu, cu *El Kaada v. Germania*, nr. 2130/10, §§ 62-63, 12 noiembrie 2015) sau să reflecte o opinie potrivit căreia reclamantul este vinovat, în sensul legii penale, de comiterea unei infracțiuni (a se compara cu *Nealon și Hallam*, pre-citată, § 168).

34. În această privință, Curtea notează că, în ceea ce privește motivarea oferită de către autoritățile naționale, analizată în ansamblu și în contextul exercițiului pe care acestea erau obligate în baza dreptului intern să-l efectueze (a se compara cu *Nealon și Hallam*, *ibidem*), reclamantul nu s-a plâns de nicio constatare anume făcută de către autorități. Chiar și așa, Curtea observă că ordonanța procurorului conține declarații precum că la etapa urmăririi penale au fost colectate suficiente dovezi „pentru a confirma bănuiala” că „venituri în valoare de 116.428 de lei au fost obținute de către [reclamant] ca urmare a comiterii [unei] infracțiuni” și apoi a dispus confiscarea banilor de la reclamant ca „bani obținuți în urma săvârșirii infracțiunii” (a se vedea paragraful 7 de mai sus). În mod similar, încheierea judecătorului de instrucție conține mențiuni conform cărora ancheta a stabilit că „venituri în valoare de 116.428 de lei au fost obținute de către [reclamant] ca urmare a [unei] infracțiuni”, dar și o explicație conform căreia „o persoană poate fi supusă confiscării speciale atunci când veniturile provin din comiterea unei fapte interzise de Codul penal”, care, în cazul reclamantului, a fost o activitate comercială ilegală (a se vedea paragraful 11 de mai sus).

35. Curtea notează că actele procesuale în cauză clarificau faptul că reclamantul nu a fost supus răspunderii penale, în timp ce comentau cu privire la produsele infracțiunii care urmau a fi confiscate de la reclamant în baza unor indicii că obținuse banii din activități infracționale, chiar dacă nu a fost vreodată acuzat de comiterea unei infracțiuni în fața instanțelor naționale. În opinia Curții, astfel de declarații pot fi înțelese ca făcând referire atât la săvârșirea infracțiunii în cauză, cât și la originea ilicită a banilor, în modul descris la art. 106 alin. (2) lit. (a) din Codul penal.

36. Curtea reiterează faptul că ar trebui să se acorde o atenție sporită la formularea motivării unei decizii de confiscare în cazul încetării urmăririi penale (a se vedea *Fleischner v. Germania*, nr. 61985/12, §§ 64 și 69, 3 octombrie 2019). Cu toate acestea, declarațiile în cauză nu pot constitui în

sine o afirmație explicită care-i impută reclamantului răspunderea pentru comiterea unei fapte penale. Este necesar să se analizeze contextul procedurii în ansamblu și caracteristicile sale speciale. Aceste caracteristici sunt, de asemenea, aplicabile atunci când limbajul unei hotărâri poate fi înțeles greșit, însă care nu poate, în baza unei evaluări corecte a contextului legislației naționale, fi caracterizat ca reflectând o opinie potrivit căreia reclamantul este vinovat, în sensul legii penale, de săvârșirea unei infracțiuni (a se compara cu *Nealon și Hallam*, pre-citată, §§ 168-169).

37. În această privință, Curtea observă că măsura confiscării speciale a fost dispusă odată cu încetarea urmăririi penale din motivul intervenirii termenului de prescripție și, prin urmare, a fost accesorie acestei proceduri. Potrivit cadrului normativ intern, o decizie de confiscare nu putea fi luată înainte de pronunțarea unei hotărâri de achitare, de condamnare sau de încetare a urmăririi penale (a se vedea paragraful 13 de mai sus, art. 285 și 397 din Codul de procedură penală).

38. Contextul a fost clarificat de motivarea judecătorului de instrucție, în care a explicat că reclamantul nu avusese o calitate procesuală în momentul încetării urmăririi penale, că probele din dosar arătau că reclamantul obținuse mijloace bănești dintr-o activitate comercială neautorizată și că reclamantul nu contestase vreodată acest lucru nici în plângerile sale depuse la procurorul ierarhic superior, nici în timpul procedurilor contradictorii în fața judecătorului de instrucție. Astfel, judecătorul a fost convins că măsura confiscării speciale a banilor respectivi avea un temei juridic suficient, luând în calcul originea ilegală incontestabilă a acestora (a se vedea paragraful 11 de mai sus).

39. Este demn de remarcat faptul că baza legală aleasă pentru confiscare în cazul reclamantului se referea la bunuri obținute dintr-o „faptă interzisă de Codul [penal]”, spre deosebire de bunurile obținute din săvârșirea unei infracțiuni (a se vedea paragraful 30 de mai sus). Având în vedere această alegere a bazei legale a confiscării, raționamentul prezentat în deciziile autorităților interne nu se referea la aprecierea vinovăției reclamantului, ci la originea bunurilor supuse confiscării.

40. Curtea nu poate considera nerezonabil că autoritățile naționale au furnizat detalii cu privire la comportamentul ilicit care ar fi condus la dobândirea sumelor în litigiu și au făcut referire la o legătură între un astfel de comportament și bunurile în cauză. Dimpotrivă, în lumina jurisprudenței Curții privind confiscarea produselor infracțiunii, autoritățile sunt obligate să furnizeze o astfel de evaluare pentru a se conforma cerințelor Convenției (a se vedea un rezumat al jurisprudenței în *Yordanov și alții v. Bulgaria*, nr. 265/17 și 26473/18, §§ 123-24, 26 septembrie 2023, și *Todorov și alții v. Bulgaria*, nr. 50705/11 și 6 altele, §§ 190-99, 13 iulie 2021).

41. De asemenea, este important de menționat că, în prezenta cauză, evaluarea originii ilicite a banilor („activitatea comercială ilegală”, astfel cum este descrisă la art. 241 din Codul penal, a se vedea paragraful 14 de

mai sus) s-a bazat pe probe colectate în cursul anchetei, și nu pe prezumții. Deciziile au făcut referire la percheziția efectuată la parcare neautorizată, în urma căreia au fost găsite diverse registre în care erau reflectate sumele de bani încasate pentru prestarea serviciilor de parcare, la declarațiile martorilor, referitoare la implicarea reclamantului în activitatea parcării și la informațiile privind statutul de delincvent al companiei (a se vedea paragrafele 7, 11 și 12 de mai sus). Astfel cum au observat instanțele naționale, aceste probe nu au fost niciodată contestate de către reclamant, deși el a avut posibilitatea rezonabilă de a se adresa autorităților pentru a contesta efectiv măsura de confiscare, fiind asistat în permanență de către un avocat.

42. În lumina celor expuse, Curtea concluzionează că, în baza analizei corecte a legislației naționale, decizia de aplicare a măsurii confiscării speciale, interpretată contextual, în care se face referire și la originea ilicită a bunurilor supuse confiscării, nu poate fi în mod rezonabil considerată ca o afirmare a vinovăției persoanei pentru comiterea unei infracțiuni, în sensul prevăzut de legea penală.

În consecință, nu a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 2 din Convenție.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. *Declară*, în unanimitate, că văduva reclamantului are calitatea procesuală pentru a continua procesul inițiat în fața Curții în numele soțului său decedat;
2. *Declară*, în unanimitate, că cererea este admisibilă;
3. *Hotărăște*, cu patru voturi la trei, că nu a avut loc o violare a Articolului 6 § 2 din Convenție.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 8 octombrie 2024, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier

Arnfinn Bårdsen
Președinte

În conformitate cu Articolul 45 § 2 din Convenție și Articolul 74 § 2 din Regulamentul Curții, la prezenta hotărâre se anexează opinia separată a judecătorilor Yüksel, Krenc și Derenčinović.

OPINIA COMUNĂ DISIDENTĂ A JUDECĂTORILOR YÜKSEL, KRENC ȘI DERENČINOVIĆ

Noi ne disociem respectuos de constatarea de către majoritate a neîncălării Articolului 6 § 2 din Convenție.

Prezenta cauză ridică întrebări specifice privind confiscarea în lipsa unei condamnări penale. Suntem conștienți de faptul că acest tip de confiscare poate da naștere mai multor probleme, în special în ceea ce privește prezumția de nevinovăție (a se vedea, într-un alt context, *G.I.E.M. S.r.l. și alții v. Italia* [MC], nr. 1828/06 și altele 2, 28 iunie 2018). Cu toate acestea, noi nu luăm vreo poziție cu privire la legislația națională în abstract, ci vom limita examinarea noastră strict la modul în care această legislație a fost aplicată în privința reclamantului în circumstanțele specifice ale prezentei cauze.

Din această perspectivă, și conform umilei noastre opinii, prezenta hotărâre nu-și atinge obiectivul atunci când integrează concluziile recente hotărâri a Marii Camere în cauza *Nealon și Hallam v. Regatul Unit* ([MC], nr. 32483/19 și 35049/19, 11 iunie 2024). În cauza *Nealon și Hallam*, Curtea a declarat că prezumția de nevinovăție ar fi încălcată în cazul în care deciziile și raționamentele instanțelor naționale ar reflecta opinia potrivit căreia reclamantul este vinovat, în sensul legii penale, de comiterea unei infracțiuni, și că al doilea aspect al Articolului 6 § 2 protejează nevinovăția în fața legii (*ibidem*, §§ 168 și 181).

În prezenta cauză, procurorul și judecătorul de instrucție, în actele lor, au utilizat formulări precum „venituri ... obținute de către [reclamant] **ca urmare a infracțiunii**” și „bani obținuți **ca urmare a infracțiunii**” (a se vedea paragrafele 7 și 11 din hotărâre; sublinierile sunt adăugate). În opinia noastră, având în vedere că reclamantul nu a avut niciodată posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare în cadrul unui proces penal și că dreptul intern nu impune o astfel de concluzie pentru a dispune confiscarea specială, aceste mențiuni au reflectat o opinie potrivit căreia reclamantul era vinovat, din punct de vedere penal, de săvârșirea infracțiunii (în contrast cu *Nealon și Hallam*, pre-citată, § 180). Cu tot respectul cuvenit, nu putem subscrie la concluzia majorității, astfel cum este formulată la paragraful 42 din prezenta hotărâre.

Bazându-se pe hotărârea *Nealon și Hallam*, majoritatea se referă la „o evaluare corectă a legislației interne” (a se vedea paragrafele 36 și 42 din hotărâre) și notează că reclamantul nu a contestat nicio mențiune anume (a se vedea paragraful 34 din hotărâre). În această privință, observăm că nici în cauza *Nealon și Hallam* reclamantii nu s-au plâns de limbajul folosit de către ministrul justiției sau de către instanțele naționale (a se vedea *Nealon și Hallam*, pre-citată, § 170) și, cu toate acestea, Marea Cameră s-a concentrat în principal pe imputarea vinovăției, luând în considerare formularea deciziilor și motivarea ca parte a evaluării sale principale (*ibid.*, §§ 178-81).

Legiuitorul național a definit foarte atent condițiile pentru confiscarea specială. Cu toate acestea, în prezenta cauză, autoritățile naționale nu au aplicat această măsură într-un mod care ar fi fost compatibil cu garanțiile privind prezumția de nevinovăție. Legislația internă definește o infracțiune ca fiind „o faptă prejudiciabilă (acțiune sau omisiune) prevăzută de legea penală, comisă cu intenție și pasibilă de o pedeapsă penală”. Pragul pentru aplicarea confiscării speciale este stabilirea faptei prejudiciabile interzise de Codul penal (un element obiectiv care nu are legătură cu intenția/vinovăția bănuțului). În cazul de față, prin amestecarea unei „confirmări a suspiciunii” cu „bunuri ... obținute ca urmare a unei infracțiuni” (care cuprinde atât elemente obiective, cât și subiective, inclusiv intenția/vinovăția), autoritățile au imputat *de facto* reclamantului un element al răspunderii penale personale. Aceasta constituie, în opinia noastră, o încălcare a celui de-al doilea aspect al Articolului 6 § 2, care protejează nevinovăția în fața legii.